

Izazov za Kostunicu

Financial Times

12.oktobar 2000

“Licni pogled”

‘Da bi Jugoslavija bila prihvacena, mora poceti priznavati suverenitet svojih susjeda’, kaze Wolfgang Petritsch.

Vrijeme je da se smiri slavljenicka atmosfera u Beogradu. Kao vodeći izaslanik Zapada u Bosni, imam neka teska pitanja za Vojislava Kostunicu jugoslavenskog predsjednika, s kojim planiram da se uskoro i sastanem.

Najocigledniji sukob gosp. Kostunice sa medjunarodnom zajednicom je njegovo odbijanje da prizna legitimitet Tribunala za ratne zlocine u Hagu. Za nas koji pokusavamo da provedemo Daytonski mirovni sporazum, potpisan 1995, u susjednoj Bosni i Hercegovini, to bi moglo uzrokovati poteskoce.

U svoj euforiji o revoluciji u Beogradu koja je skoro prosla bez krvi, ne bi trebalo dopustiti da pomoc od stotina miliona eura preplavi Jugoslaviju bez odredjenih protu-zahtijeva.

Prvo, revolucija je daleko od svog zavrsetka. S staljinovskom temeljitoscju, Slobodan Milosevic, bivsi jugoslovenski predsjednik, postavio je desetine hiljada svojih ljudi na utjecajna mjesta.

Agitprop-ovi radnici su, u propagandom listu Politika, vjesto podrzavali revoluciju, ali tek nakon sedmica prljavih licnih napada na Kostunicu. Lojalnost legija Milosevicevih kadrova je isto tako nesigurna.

Patnja ljudi na Balkanu u toku prosle decenije, za vrijeme Franje Tudjmana, bivseg hrvatskog predsjednika i Milosevica ostavlja duboku ranu u srcu nove Evrope koju zelimo da

izgradimo.

Bosna i Hercegovina je najviše povrijeđena za vrijeme njihove zloupotrebljene vlasti. Ali Bosna se trenutno donekle oporavlja, boreći se s virusom nacionalizma koji je prijetio da je proguta. Dalekosezne promjene u Hrvatskoj su sustinski važne za ovaj oporavak. Te promjene su, iako manje spektakularne od onih u Beogradu, bitno doprinijele miru u regiji.

Tonino Picula, novi hrvatski ministar inostranih poslova, dosao je u prvu zvanicnu posjetu Sarajevu – što je otvoreno priznanje granica ove zemlje, nakon što su ih godinama pod Tudjmanovom vlašću pokušavali potkopati. Njihova Vlada aktivno se bavi gonjenjem ratnih zlocinaca. Uz to, neceremonijalno je odbacila Hrvate koji pokušavaju da nastave nacionalistički projekat u Bosni. Sada je u pitanju sposobnost Evropske unije da djeluje brzo i to nagradi.

Prvo pitanje koje ću postaviti Kostunici je kada on planira da prizna Bosnu i Hercegovinu i uspostavi diplomatske odnose. Oni koji samo čekaju da uruče Kostunici kes i pozure ga kroz uobicajene provjere za članstvo u Vijecu Evrope bi trebali na ovo dobro pripaziti.

Predložicu gosp. Kostunici da je nasigurniji način da Jugoslaviji osigura Kosovo, gdje Srbi imaju pravo da žive isto koliko i Albanci, da prizna suverenitet Bosne. Onda će međunarodna zajednica i zbog svoje časti biti obavezna da tamo osigura budućnost Srbima, kao što je i predviđeno Rezolucijom 1244 Savjeta Bezbjednosti.

Osumnjiceni ratni zlocinci moraju biti izvedeni pred lice pravde. Za Bosnu, to znači – Radovan Karadžić, ratni lider bosanskih Srba i general Ratko Mladić, njegov vojni zapovjednik, koji se navodno skriva u Beogradu. Tek onda, ovaj region se može pomiriti sa prošlom i pogledati u budućnost.

Ja ću apelirati na strast gospodina Kostunice za vladavinom

zakona i sugerisati da, ako Jugoslavija zeli ostvariti puno clanstvo u UN-u, mora biti spremna na suradnju s njenim institucijama. To ukljucuje i Tribunal za ratne zlocine u Hagu.

Po prvi put nakon rata, Bosanci postavljaju pitanja vezana za posao, obrazovanje njihove djece, korupciju i druga zivotna pitanja koja su ignorisana od strane nacionalistickih lidera koje su posljednji put izabrali. Ti lideri jos uvijek ratuju zamrzavanjem svega sto bi dovelo do zakonodavnog procesa u zemlji.

Milosevicevi ljudi bili su blisko povezani sa srpskim nacionalistickim projektom u Bosni, ometajuci ekonomski razvoj u srpskoj polovini Bosne za dugi niz godina.

Pitacu gosp. Kostunicu da li namjerava da prekine ovu korumpirajucu podrsku, kao sto je Hrvatska ucinila sa svojim tvrdolinijaskim nacionalistima u Bosni. Ja cu sugerirati da stvarna buducnost za Srbe u Bosni nije da trpe sekundarnu izolaciju zbog Jugoslavije, kao sto je to bio slucaj u prethodnih pet godina, vec da pomognu u stvaranju ekonomskog prosperiteta. To se moze desiti samo ukoliko Bosna ima jedinstveni ekonomski prostor.

Gosp. Kostunica je takodjer suocen sa najvećim izbjeglickim problemom u Evropi. Sto je vise bosnjackih (Muslimanskih) i hrvatskih izbjeglica u mogucnosti da se vrate u predratne domove, kao sto su, ove godine, poceli da se vracaju u gradove pod kontrolom srpskih tvrdolinijasa, kao sto je Srebrenica, veca je i mogucnost da ce srpske izbjeglice u Jugoslaviji i Bosni povratiti svoje domove u Hrvatskoj, na Kosovu i u drugim dijelovima Bosne.

Ova pitanja su preduslov za miran Balkan. Tek nakon sto Jugoslavija pocne rjesavati ova pitanja, medjunarodna zajednica treba uciniti sve sto je u njenoj moci da pomogne ostvarivanju vizije gosp. Kostunice o jednoj obicnoj evropskoj

drzavi. Tek onda bi se moglo reci da je revolucija potpuna.

Autor teksta je Visoki predstavnik zapadnih drzava u BiH, zaduzen za implementaciju Daytonskog mirovnog sporazuma. On je bio i austrijski ambasador u Beogradu.